

Rapport 2008:29

Arkeologisk förundersökning

Kulturlager i Göran Dyks gata

RAÄ 153

Göran Dyks gata, S:t Larsgatan
Linköpings stad och kommun
Östergötlands län

Emma Karlsson

Kulturlager i Göran Dyks gata

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Arkeologisk bakgrund	4
Syfte och metod	5
Resultat	5
Referenser	6
Tekniska uppgifter	7
Bilaga 1. Schaktskiss	8
Bilaga 2. Profilritning	9
Bilaga 3. Fyndlista	10

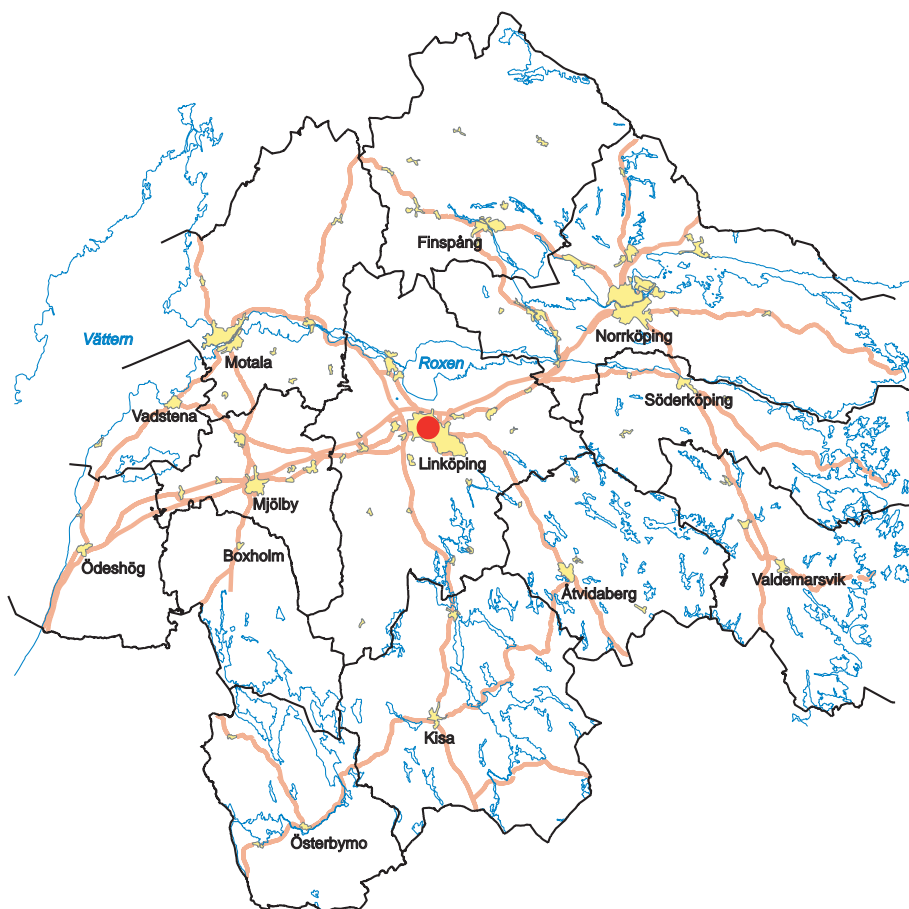
Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

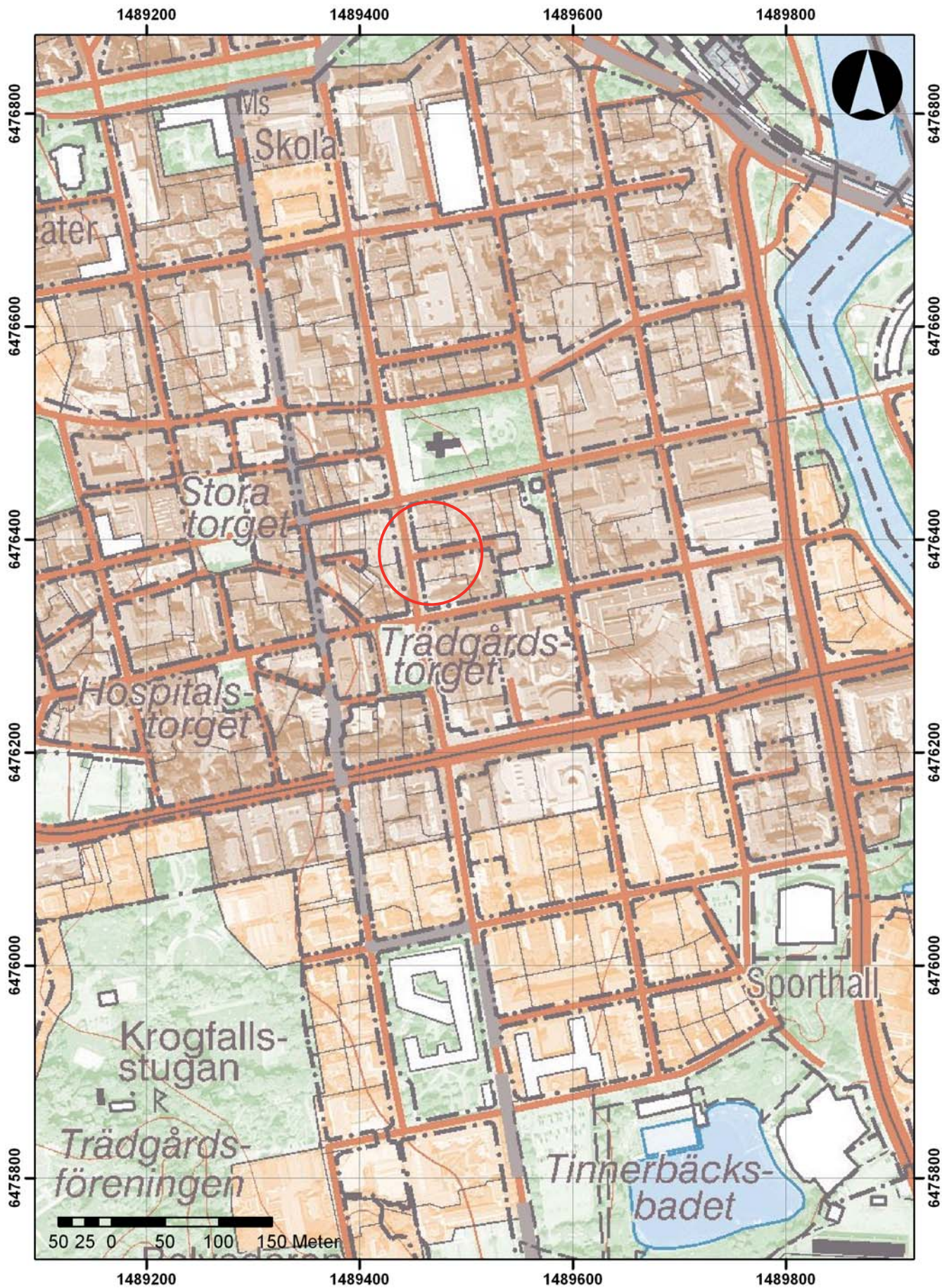
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum har genomfört en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i Görän Dyks gata och S:t Larsgatan, Linköping stad och kommun, Östergötland. Undersökningen skedde med anledning av schaktningsarbeten i samband med omläggning av befintlig vattenledning. I Görän Dyks gata framkom ett homogent kulturlager och i S:t Larsgatan ett flerskiktat kulturlager. Lämningarna framkom på ca 0,4 meters djup.

Emma Karlsson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:5 000.

Inledning

Det aktuella arbetet föranleddes av omläggning av befintlig vattenledning i Görän Dyks gata, Linköping stad och kommun, Östergötland. Området ligger inom RAÄ 153, Linköpings medeltida stadsområde. Arbetet avsåg en sträcka om 70 meter och en schaktbredd och djup på cirka 2 meter. Uppdragsgivaren var Tekniska Verken i Linköping AB. Fältarbetet utfördes i maj och juni 2007 efter beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Ansvarig för fält- och rapportarbetet var undertecknad.

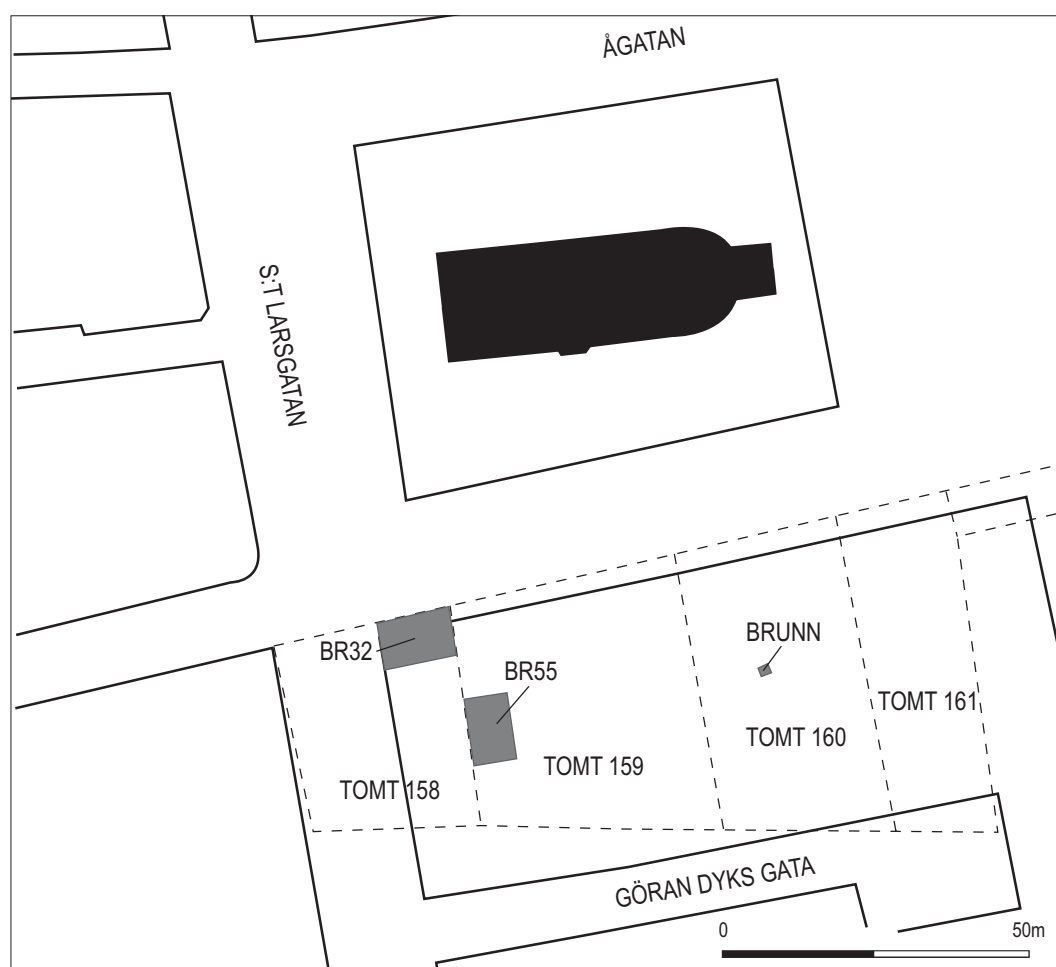
Arkeologisk bakgrund

Görän Dyks gata är utlagd på 1900-talet. Enligt 1696 års tomtkarta (Akt nr. 064-1:49) ligger området för gatan precis söder om tomt 158-161, vilka till stor del sammanfaller med nuvarande kv Dykaren. Tomt 159 och 160 bestod då av den så kallade Västerbygården. Under medeltiden kallades dock gården för Stanga-bergsgården. Sannolikt har gården haft en koppling till kungsgården Stång på östra sidan av Stångån. Det

är dock oklart på vilket sätt. En hypotes är att Stanga-bergsgården varit en del av kungsgården som flyttat till västra sidan Stångån, kanske i samband med S:t Larskyrkans etablering (Tagesson 2001:404).

I kv Dykaren har ett fåtal arkeologiska observationer gjorts. Inom tomt 160 har en knuttimrad brunn hittats och inom tomt 159 finns uppgifter om en gammal "badstuva" som klarat sig i branden år 1700. Från tomt 158 finns en odaterad uppmätning av en tvårummig källare. Dessutom ska brandlager och kul-lersten ha iakttagits inom samma tomt i samband med nybyggnation 1945 och 1950 (Tagesson 2002:404)

I Görän Dyks gata har endast en arkeologisk undersökning gjorts. År 1992 genomfördes en arkeologisk förundersökning i samband med nedläggning av VA-servis till fastigheten Dykaren 13. På 0,6-0,8 meter djup framkom kulturlager. Fynden i lagret bestod främst av slaktavfall i form av djurben. Dessutom påträffades yngre rödgods, glas och tegelflis i lagret. I schaktets norra del, under befintlig trottoar, framkom en kallmurad stengrund på 0,6 meters djup. Inga daterande fynd framkom (Hörfors 1992). Stengrunden var

Figur 3. Översiktsplan med 1696 års tomtkarta inritad och undersökningsområdet markerat.

dock anlagd senare än kulturlagret vilket antyder att den ej är anlagd under medeltid.

Syfte och metod

Syftet med den arkeologiska förundersökningen var främst att styra markingreppet så att fast fornlämning skadas så lite som möjligt av det planerade arbetsföretaget. Fast fornlämning som berördes av schaktningen undersöktes avseende karaktär och omfattning, samt om möjligt datering. I samband med undersökningen skulle nedanstående frågeställning särskilt beaktas:

- Finns det spår efter medeltida bebyggelse i området?
- Finns det lämningar som kan kopplas till de bebyggelse lämningar som tidigare påträffats?
- Kan eventuella tomtgränser spåras i schaktet?

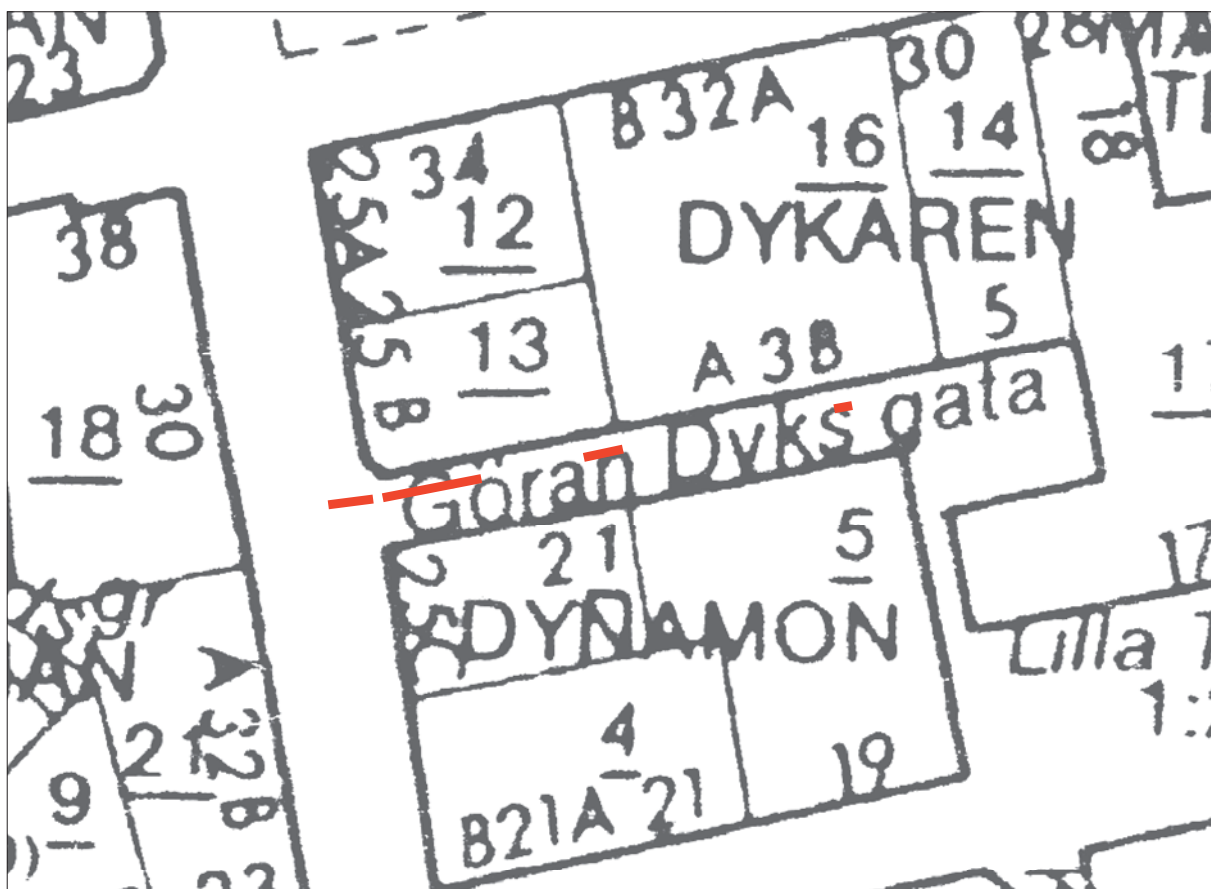
Den arkeologiska förundersökningen utfördes som en antikvarisk kontroll i samband med markarbetena.

Samtliga lämningar av arkeologiskt intresse undersöktes och dokumenterades. Dokumentationen bestod av ritning av utvalda sektioner av schaktväggen. Schaktet dokumenterades på en översiktlig plan och foto.

Resultat

Då de nya vattenledningarna trycktes genom de gamla schaktades inte hela sträckan upp. Istället togs tre schakt upp i Göran Dyks gata och ett i S:t Larsgatan. Schakten i Göran Dyks gata var totalt 20 meter långa och 1,80 meter breda och djupa. I schaktväggarna kunde ett 0,3-0,4 meter tjockt kulturlager iakttagas. Det låg 0,4 meter under befintlig markyta. Lagret bestod av gråbrun humös sandig lera med enstaka mycket små bitar av tegel och kol.

I S:t Larsgatan togs ett cirka 3x2 meter stort och 1,80 meter djupt schakt upp. Området var mycket stort av tidigare arbeten och kulturlager påträffades endast i en av schaktväggarna. Lagren i de bägge gatorna var mycket lika avseende färg och innehåll.

Figur 4. Utsnitt ur adresskartan med schakten markerade. Skala 1:1 000.

I S:t Larsgatan kunde flera skikt urskiljas. Inga fynd framkom i lagren förutom enstaka djurben.

I schakten kunde inga bebyggelse lämningar iakttagas. Kulturlagren som påträffades kan inte heller med säkerhet kopplas till tidigare bebyggelse lämningar eller eventuella tomtgränser.

Referenser

Hörfors, O. 1992. *Arkeologisk förundersökning. Göran Dyks gata. Linköping stad. Östergötland.* Rapport. Östergötlands länsmuseum.

Tagesson, G. 2002. *Biskop och stad – aspekter av urbanisering och sociala rum i medeltidens Linköping.* Linköping

Tekniska uppgifter

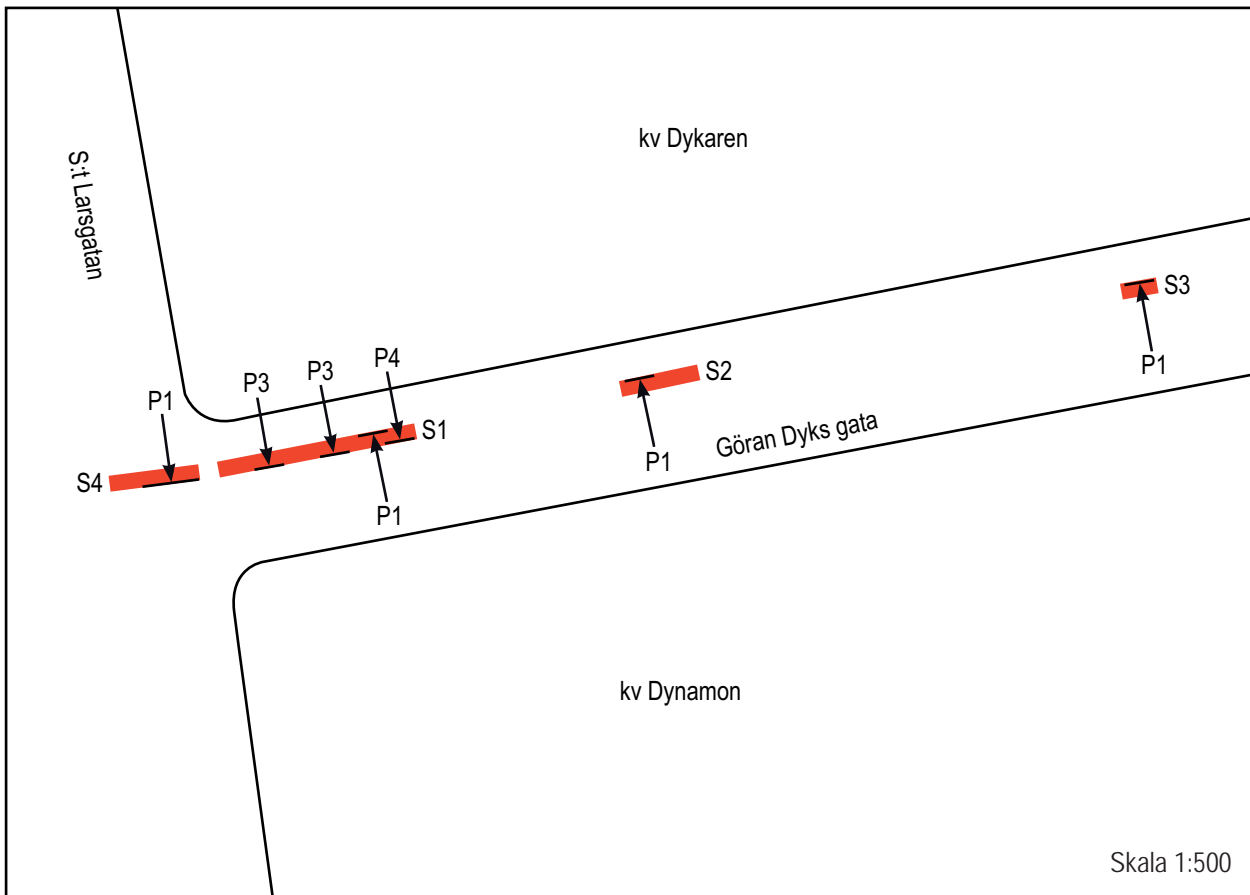
Lokal	Göran Dyks gata, S:t Larsgatan
Socken	Linköping stad
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
RAÄ nr	153
Ekonomiska kartans blad	085 57 (8F5h Linköping)
Koordinater	X 6476400 Y 1489490
Koordinatsystem	RT 90
Lst dnr	431-2530-07
Lst beslut	2007-05-29
Lst handläggare	Carin Claréus
ÖLM dnr	118/07
ÖLM projektnummer	530612
Uppdragsgivare	Tekniska Verken i Linköping AB
Kostnadsansvarig	Tekniska Verken i Linköping AB
Projektledare	Emma Karlsson
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning
Fältarbetstid	23/5, 19/6 2007
Yta/sträcka	20 m
Fynd	Ja (C4383)
Foto	Ja (digitalt)
Analyser	Nej
Grafik	Johan Levin
Renritning	Johan Levin
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

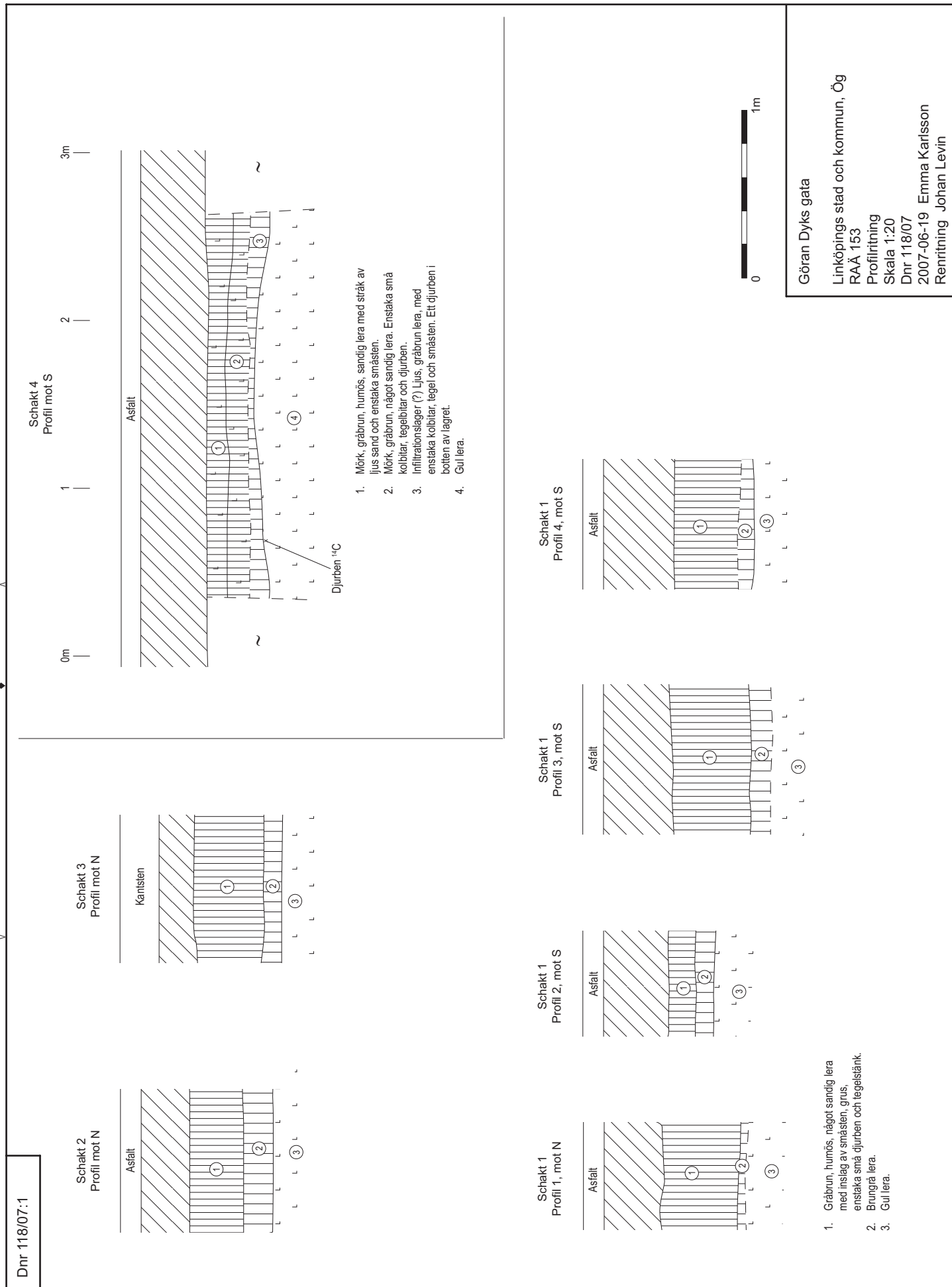
Ur allmänt kartmaterial
ISSN 1403-9273

© Lantmäteriverket. Ärende nr MS2006/02241
Rapport 2008:29 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Schaktskiss

Bilaga 2. Profilirning

N.B Ritningen är förminskad till skala 1:30.

Bilaga 3. Fyndlista

Invnr	Subnr	Ant	Sakord	Klassif 1	Klassif 2	Material 1	Vikt	Frag	Anlnr	Lager	Anmärkning
C4383	1	6	Ben	Animalie	Blandat	Ben	45,9	F	S4	L2	-
C4383	2	3	¹⁴ C-prov	-	-	Ben	10,6	F	S4	L3	-

Östergötlands länsmuseum har genomfört en arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll i Göran Dyks gata och S:t Larsgatan, Linköping stad och kommun, Östergötland. Undersökningen skedde med anledning av schaktningsarbeten i samband med omläggning av befintlig vattenledning. I Göran Dyks gata framkom ett homogent kulturlager och i S:t Larsgatan ett flerskiktat kulturlager. Lämningarna framkom på ca 0,4 meters djup.